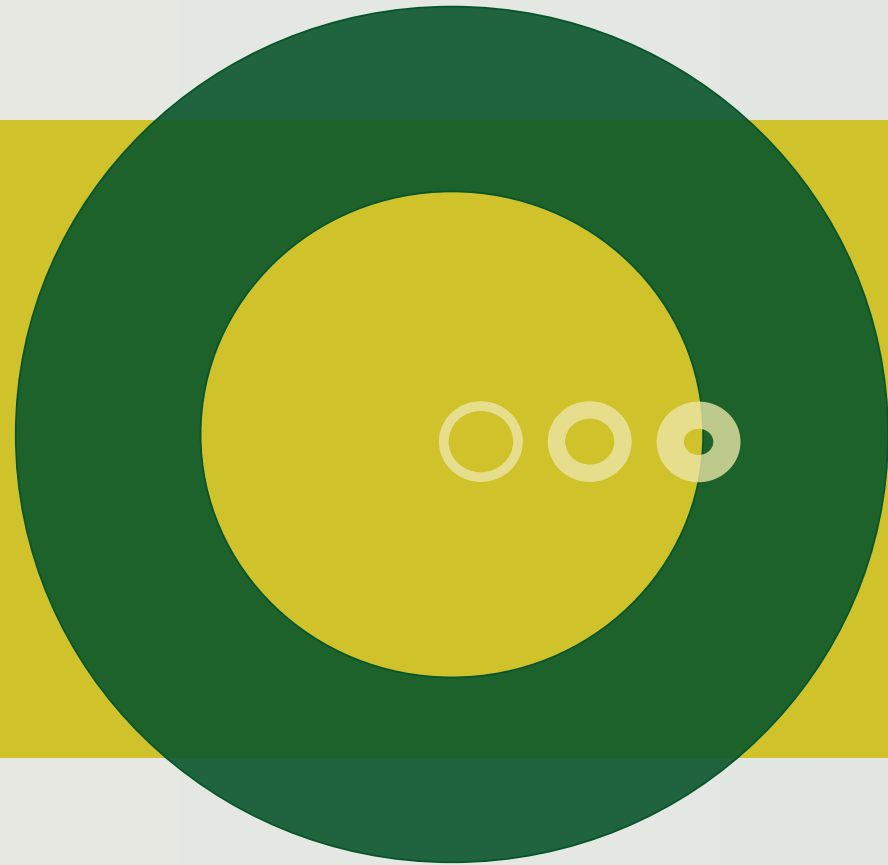

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Faglig vurdering af behovet for et nyt regelgrundlag for forvaltning af vand til markvanding

Søren Kolind Hvid
Videncentret for
Landbrug

Behov for regler, der bedst muligt forener miljøhensyn og behovet for markvanding

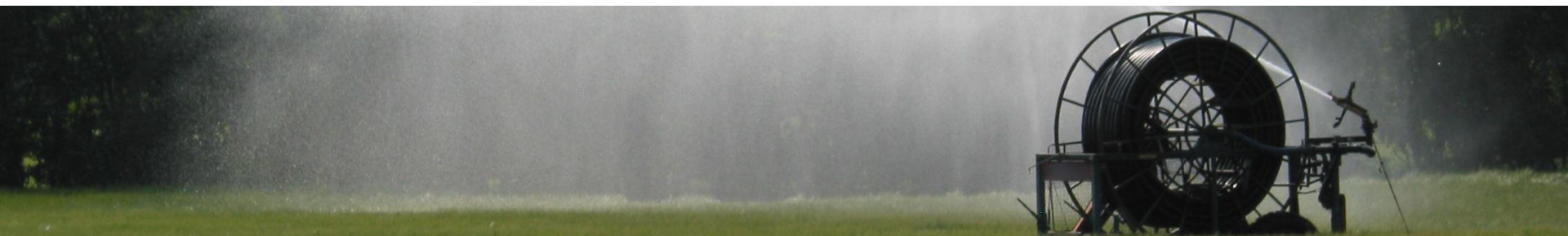
På den ene side er der hensynet til indvindingens påvirkning af miljø og natur. Det skal håndteres korrekt og intelligent.

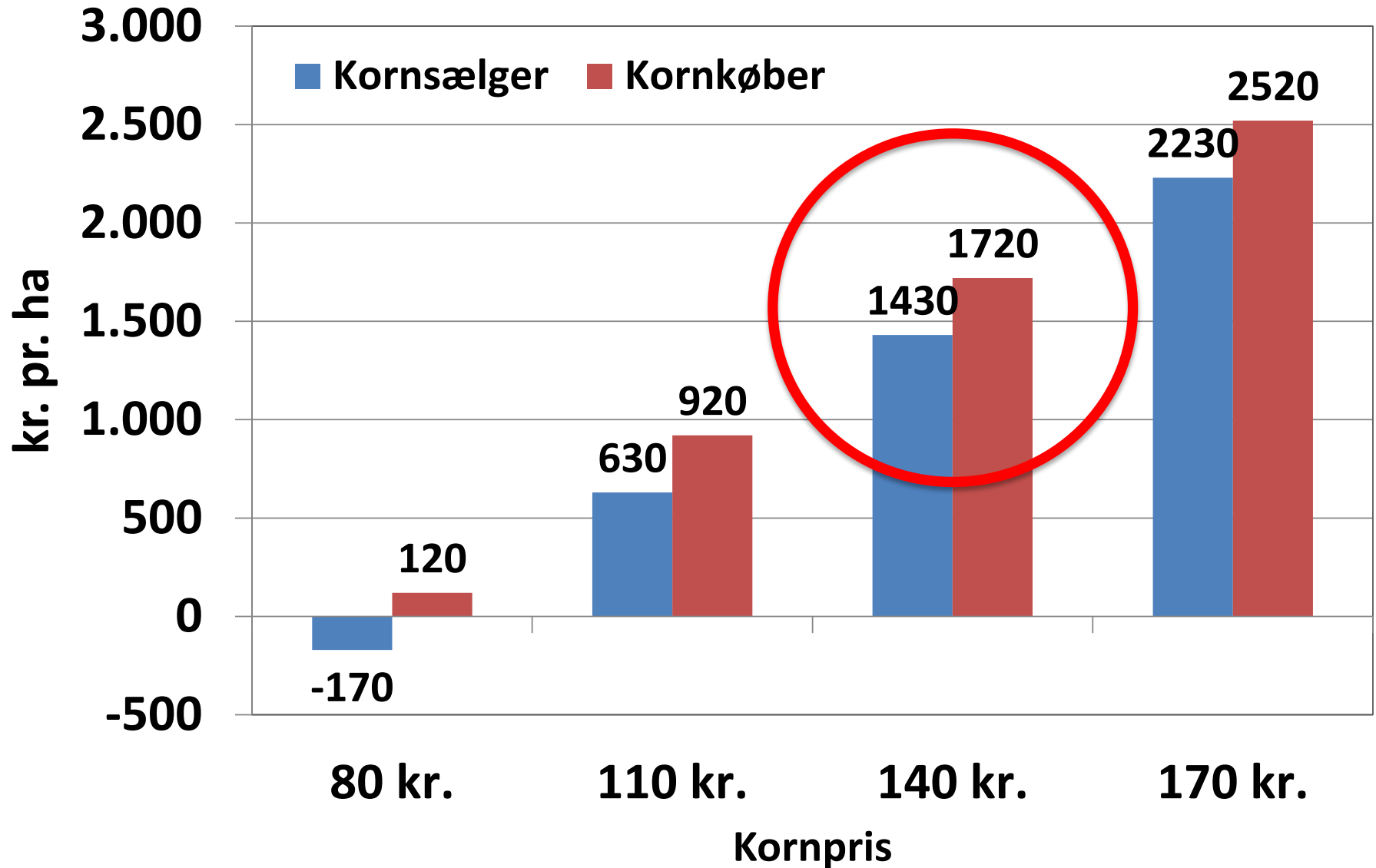
På den anden side er markvanding økonomisk vigtigt. Der er et vækstpotentiale i øget markvanding. Det skal sikres i størst mulig udstrækning.

Skal markvanding begrænses?

- I udkast til vandplaner for 1. planperiode var anført, at der var behov for ophør med markvanding på 55.000 ha. Indsats udskudt til 2. planperiode.
- Reduktionskravet fra 2015 kendes endnu ikke, men med et uændret regelgrundlag vil reduktionskravet næppe blive mindre.
- Dertil kommer den manglende mulighed for at øge markvandingen i mange områder.

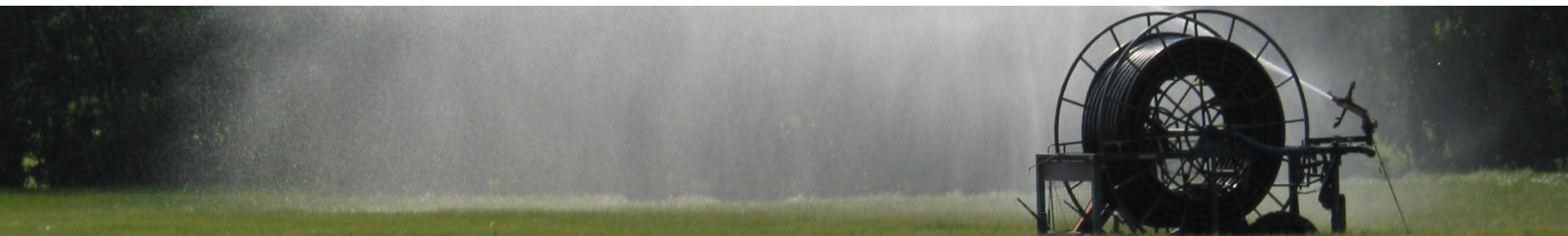

Økonomi i etablering af markvanding i kornsædskifte på JB1 afhængig af kornprisen

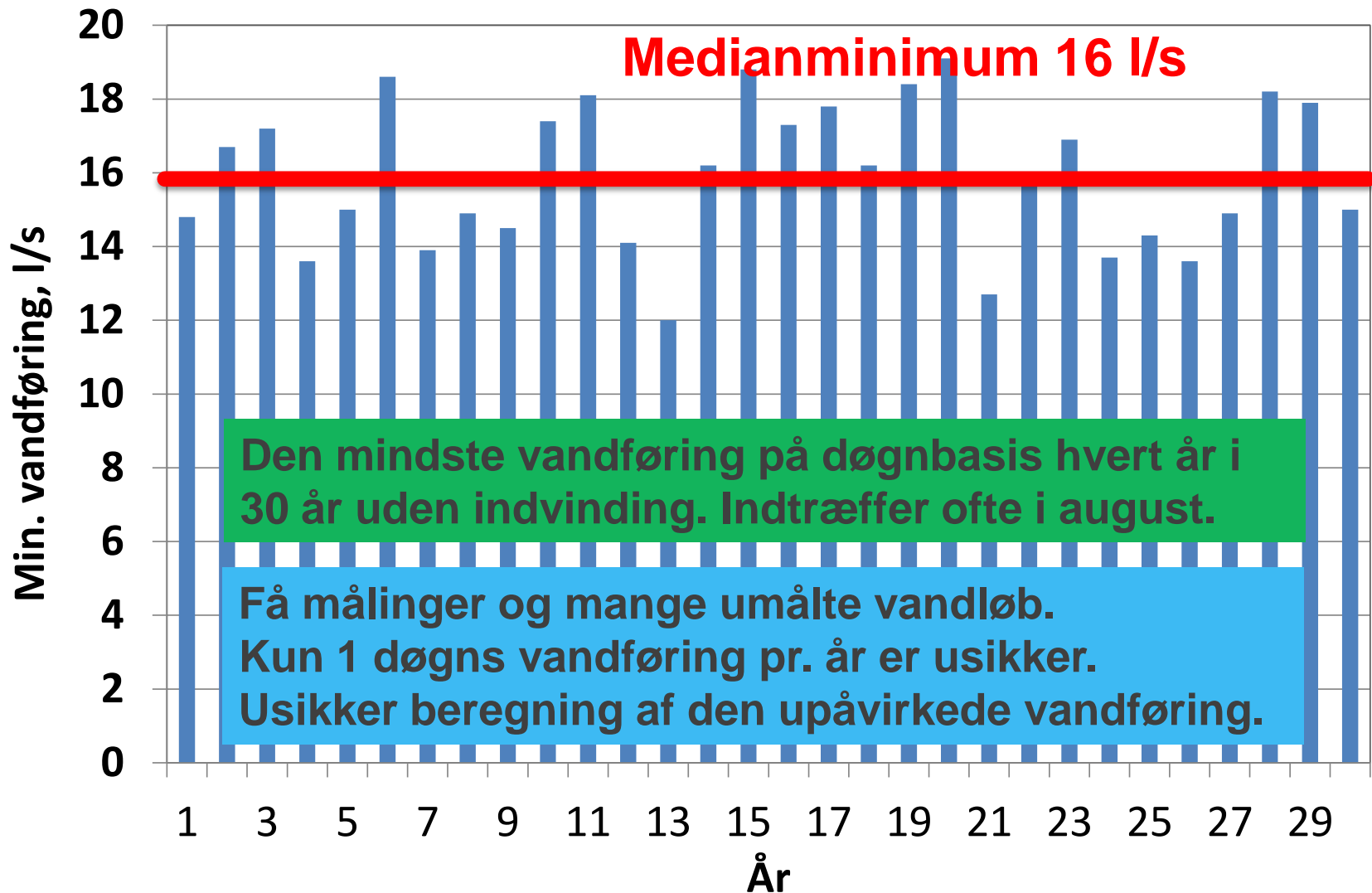

Regelgrundlaget

- Vandplanerne indeholder mål om god kvantitativ tilstand i grundvandsforekomster
- Udnyttelse af grundvandet må ikke hindre opnåelse af god økologisk tilstand i vandløb og vandafhængige naturtyper.
- I forhold til vandløb administreres i DK ud fra faste kravværdier til maksimal påvirkning af medianminimumsvandføringen i vandløb

Medianminimumsvandføring fastsættes for alle vandløb. Eksempel:

Kravværdier til maksimal påvirkning af vandføringen i vandløb

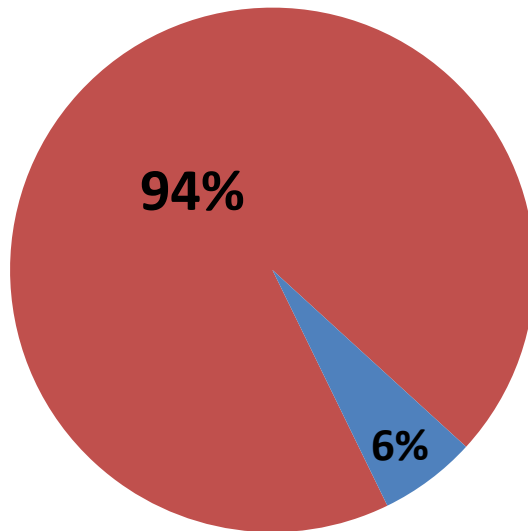
Høj økologisk tilstand		5 %
God økologisk tilstand	Små vandløb < 2 m bredde	10 %
	Vandløb > 2 m (gyde- og yngelvækstvand for laksefisk eller beskyttede arter/natur)	10 %
	Øvrige vandløb > 2 m bredde	15 - 25 %

- Kravværdierne er fra 1979 (MST vandforsyningsvejledning 1979). Fagligt grundlag mangler.
- Kravværdierne er faste. Uanset behov for øget vandføring.
- Ens for alle vandløb. Automatisk sammenkobling med vandløbsmålsætning.

Eksempler på uhensigtsmæssigheder ved det nuværende regelsæt

- Kravværdierne er ens, uanset om nettonedbøren er 200 mm eller 700 mm! Vandløb er forskellige.
- Selv om der er opnået god økologisk tilstand for de biologiske kvalitetsparametre, skal markvandingen reduceres, hvis kravværdierne er overskredet.
- Selv om det er de fysiske forhold, der forhindrer god økologisk tilstand, skal markvandingen reduceres, hvis kravværdierne er overskredet.
- Hvis en vandløb vurderes til høj økologisk tilstand, skal påvirkningen reduceres til max 5 %, selv om vandløbet har opnået den høje tilstand med f.eks. 10% påvirkning.

Kravværdierne er meget begrænsende for udnyttelse af vandressourcerne i Danmark

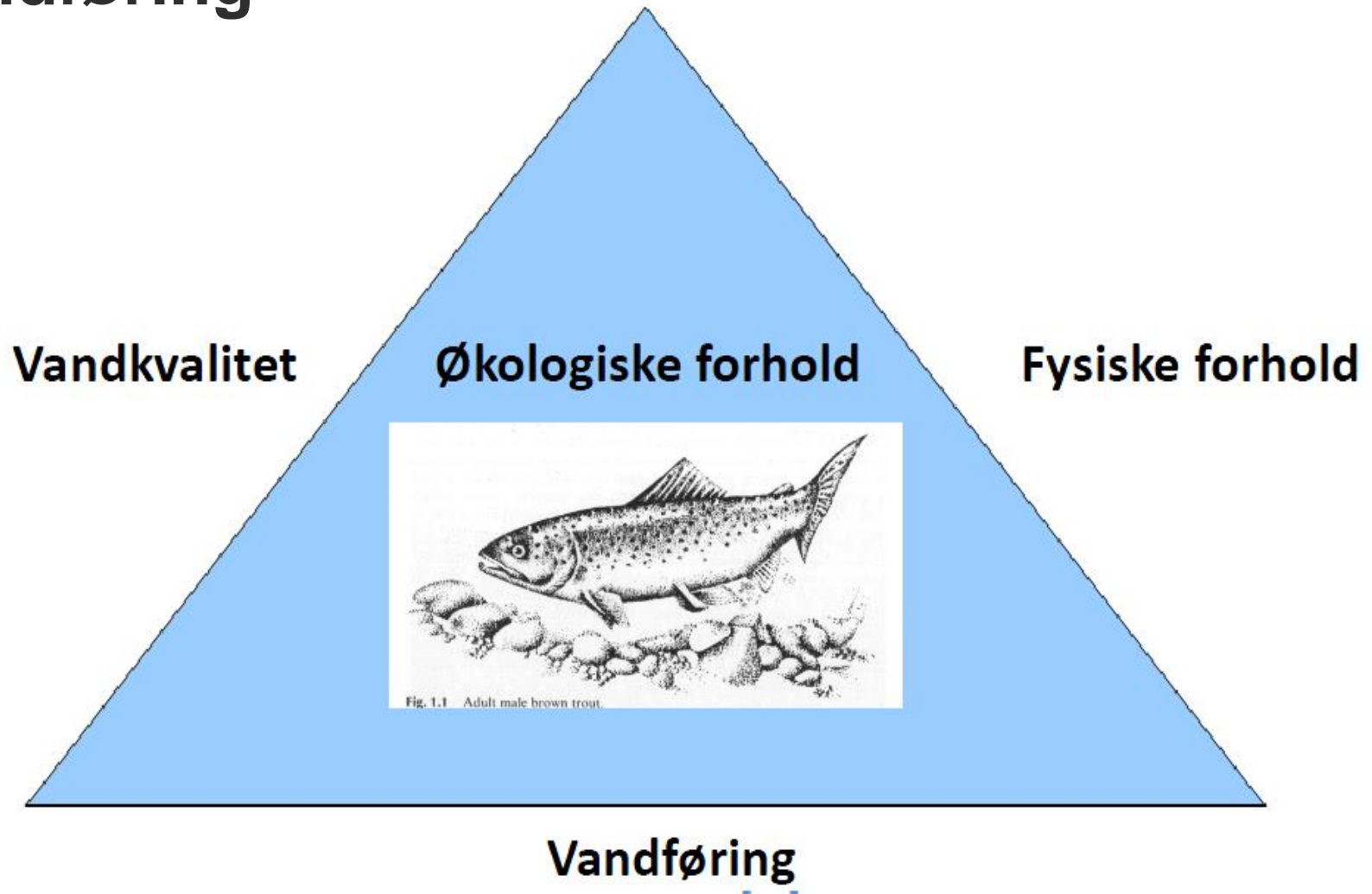

På grund af kravværdierne kan max 6% af nettonedbøren i DK udnyttes bæredygtigt!

Kilde: GEUS 2004

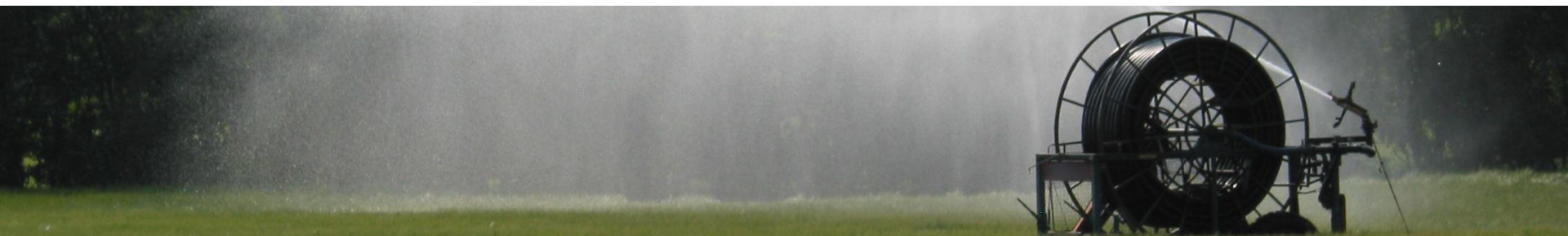
- Kravværdierne er specifikke danske krav.
- Max 6 % udnyttelse af grundvandsressourcen er uhørt lavt i international sammenhæng.
- Og så har vi endda en stor nettonedbør i DK.

God økologisk tilstand afhænger af et samspil mellem vandkvalitet, fysiske forhold og vandføring

Beregning af vandløbspåvirkning

- Beregning af markvandingens vandløbspåvirkning er kompliceret og usikker.
 - Geologien er ofte heterogen og utilstrækkeligt kortlagt
 - Mangelfuldt kendskab til hydraulisk kontakt mellem grundvandsmagasiner og vandløb.
- Der findes ingen data med målte påvirkninger!
Der er et stort behov for målinger, der kan kvalificere påvirkningsberegningerne!
- Uden dokumentation for det faktiske indsatsbehov kan der ikke opnås forståelse for evt. indgreb.

Krav til vandføring

- Bør hvile på et sikkert grundlag → Målte data (ikke kun beregninger) og evt. månedlig vandføring.
- Bør fastsættes ud fra en helhedsvurdering, der også inkluderer de fysiske forhold og vandkvalitet.
- Bør fastsættes specifikt for det enkelte vandløb afhængig af forholdene der.

